

Kouvolan maankäytön rakennemallin nähtäville asettaminen

9172/10.02.01/2025

Tekninen lautakunta 22.05.2025

Valmistelija: johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, puh. 020 615 6452, jani.arponen(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Maankäytön rakennemallin tarkoitus on viitoittaa kaupungin maankäyttöä strategisella tasolla vuosikymmeniä eteenpäin. Maankäytön rakennemalli on luonteeltaan kaupungin oman tahtotilan ilmaiseva strateginen suunnitelma, jolla ei ole alueidenkäyttölaissa tarkoitettuja oikeusvaikutuksia. Rakennemallin on kuitenkin tarkoitus ohjata kaupungin yleiskaavoitusta sekä soveltuvasti muuta kaavoitusta sekä maanhankintaa strategisella suunnittelutasolla. Päivitetty maankäytön rakennemalli käsittää koko Kouvolan kaupungin alueen, ja sen tavoitevuosi on 2050. Rakennemallin merkittävyyden vuoksi malli on tarpeen asettaa julkisesti nähtäville vuorovaikutusta varten ennen lopullista päätöskäsittelyä.

Asian valmistelun tausta ja päätösvallan perusteet

Kouvolan nykyinen maankäytön rakennemalli on laadittu vuonna 2012. Toimintaympäristön huomattavan muutoksen takia (esimerkiksi elinkeino- ja geopolittiset haasteet) on tullut ajankohtaiseksi päivittää maankäytön rakennemalli ajan tasalle ja samalla hahmottaa kaupungin maankäytön strategisen tason suuntaviivat pitkälle tulevaisuuteen. Päivitetyn rakennemallin tavoitevuosi on 2050, ja rakennemalli sisältää kaupungin väestö- ja työpaikkaennusteet vuoteen 2050. Nämä tehdyt ennusteet ohjaavat mallin maankäytöllisiä ratkaisuja. Päivitetyn rakennemallin on tarkoitus toimia myös taustaselvityksenä ja ohjaavana asiakirjana aloitusvaiheessa olevalle kaupungin keskeisten alueiden uudelle yleiskaavalle ja soveltuvasti myös muille kaupungin kaava-suunnitelmille.

Rakennemallin päivitystyötä on pohjustettu kaavoituksen sisäisillä työpajoilla talvella 2023 ja keväällä 2024. Varsinainen päivitystyö aloitettiin 14.8.2024 pyytämällä tarjoukset rakennemallin laatimisesta kaupungin Tekniikka ja ympäristö- toimialan puitesopimuksen mukaisesti kolmelta (3) konsulttiyhtiöltä. Nämä yhtiöt olivat AFRY Finland Oy, FCG Finnish Consulting Group Oy ja Sweco Finland Oy. Tarjousten kokonaisarvioinnin perusteella FCG: n tarjous katsottiin kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi. Konsultin kanssa 11.9.2024 sovitun tilaussopimuksen jälkeen aloitettiin mallin laadintaan tarvittavien lähtötietojen koostaminen. Rakennemallin työohjelma oli jaoteltu

kolmeen työvaiheeseen, jotka olivat lähtötietojen koostamisen ohella kolmen skenaariovaihtoehdon laadinta loppuvuodesta 2024 sekä skenaarioista annetun palautteen pohjalta laadittu lopullinen rakennemalli väestö- ja työpaikkaennusteineen keväällä 2025.

Kouvolan kaupungin 1.1.2025 voimaan tulleen hallintosäännön 26 §:n mukaisesti tekninen lautakunta vastaa mm. alueidenkäyttölain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä lukuun ottamatta muille toimielimille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Tekninen lautakunta vastaa siis yleiskaavojen valmistelusta, ja rakennemallin päivitys on verrattavissa yleiskaavan valmisteluun. Yleiskaavojen hyväksyminen kuuluu alueidenkäyttölain mukaisesti kaupunginvaltuustolle.

Rakennemallityötä on ohjannut kaupungin puolelta johtava yleiskaavoittaja, ja työtä ovat sen eri vaiheissa kommentoineet niin kaavoitusyksikön henkilöstö kuin myös kaupungin yleiskaavoituksen ohjausryhmä. Työtä on sen skenaariovaiheessa esitelty tekniselle lautakunnalle infoasiana 26.11.2024 sekä kaupungin johtoryhmälle 13.1.2025, kaupunginvaltuuston strategiaseminaarissa 20.1.2025 sekä kaupunginhallituksen iltakoulussa 12.3.2025. Rakennemallityöstä on kaupungin sisäisesti voinut antaa palautetta koko prosessin ajan.

Rakennemallin pääasiallinen sisältö

Rakennemalli esitetään kartalla (**liite 1**) yleispiirteisesti ja havainnollisesti esittäen muiden muassa seuraavat seikat:

- tulevaisuuden kaupunki- ja aluerakenne ja niiden väliset yhteydet
- kaupunkialueen (päätaajamavyöhyke) sekä taajamien/palvelukylien profiili tulevaisuudessa
- liikennejärjestelmä arvioituine kehitystarpeineen
- palvelukeskittymät
- uusien elinkeinojen ja palveluiden kehitysvyöhykkeet
- merkittävimmät luonto- ja virkistysalueet
- tärkeimmät nykyiset ja tulevat siniviheryhteydet
- merkittävimmät luonto- ja kulttuurimaisemavyöhykkeet
- erityisalueet ja -reitit

Vastaavasti laaditussa rakennemalliraportissa (**liite 2**) on esitetty rakennemallin suunnitteluprosessi ja suunnittelun lähtökohdat nykytilanteen analyysineen, rakennemallin tavoitteisto, kolme

(3) laadittua erityyppistä tulevaisuusskenaariota sekä lopullisen rakennemallin sisältö vaikutusten arvioineen. Rakennemallin

laadintaa ovat koko prosessin ajan ohjanneet Valtioneuvoston määrittelemät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), Kouvolan kaupunkistrategian tavoitteet sekä kaupungin kaavoitusyksikössä asetut tavoitteet, jotka työn oli tarkoitus saavuttaa ja joiden mukaisia periaatteita noudattaa. Tavoitteet olivat yhdistettyinä tiivistetysti seuraavat:

- Asumisen eri muotojen mahdollistaminen ja sujuva arki
- Alueiden omaleimaisuuden hyödyntäminen vetovoimatekijänä
- Pitäytyminen lähtökohtaisesti nykyisessä rakenteessa erityisesti asuinalueiden osalta; aluerakenteen kustannustehokkuus
- Uusien elinkeinojen sijoittumisen mahdollistaminen ja nykyisten elinkeinojen toimintaedellytysten ja kehittymisen turvaaminen
- Nykyisen liikennejärjestelmän tehostaminen ja kestävien liikkumismuotojen aseman vahvistaminen
- Arvokkaiden luonto- ja virkistysalueiden varjelu sekä viher- ja virkistysreitistön kehittäminen
- Uusien mahdollisuuksien ja potentiaalien hyödyntäminen esimerkiksi matkailussa ja alueiden eri vahvuuksissa

Rakennemallityön yhteydessä on laadittu väestö- ja työpaikkaennusteet vuoteen 2050 ulottuvana (**liite 4**). Ennusteiden pohjana on ollut paitsi Kouvolan kaupungin, Kymenlaakson maakunnan ja koko maan toteutunut ja arvioitu väestönkehitys, myös erilaisten megatrendien ja muiden kehitystekijöiden pohjalta luotu näkemys Kouvolan väestönkehityksestä seuraaville vuosikymmenille. Väestöennuste on laadittu sekä koko kaupungin tasolla sekä kaupungin sisäisesti suur- ja tilastoalueittain. Väestökehitystä on lisäksi tarkasteltu erikseen ikäryhmittäin sekä maahanmuuton ja maassamuuton näkökulmista. Työpaikkaennusteet on laadittu koko kaupungin tasolla. Ennusteissa on haettu kaupungin tulevaisuudelle realistista mutta samalla positiivista tulevaisuusnäkökulmaa. Ennusteet ovat ohjanneet tiiviisti rakennemallin laadintaa esimerkiksi eri alueiden väestö- ja työpaikkatavoitteiden sekä alue- ja taajamaprofiilien laadinnassa

Rakennemallin vuorovaikutuksen ja nähtävillä olon periaatteet

Rakennemallityön skenaariovaiheessa muodostetut kolme skenaariota olivat karttakyselyn muodossa nähtävillä 20.1.2025 – 9.2.2025. Skenaarioista kerättiin palautetta myös sähköpostitse niin kaupungin sisäisesti hallintokunnittain kuin myös valituilta ulkoisilta sidosryhmiltä. Skenaarioista saadun palautteen perusteella muokattiin lopullisen rakennemallin linjaratkaisu. Skenaariopalautteesta on tehty palauteraportti (**liite 3**).

Rakennemallityön loppuvaiheen vuorovaikutus on pääpiirteissään tarkoitus toteuttaa samalla tavalla kuin skenaariovaiheessa.

Vuorovaikutuksen järjestelyissä noudatetaan samoja periaatteita kuin kaavaluonnosten ja -ehdotusten vuorovaikutuksessa yleensäkin. Koska rakennemalli ei ole alueidenkäyttölain mukainen kaavasuosittelma, voi kaupunki kuitenkin päättää itse oman harkintansa mukaan harjoitetun vuorovaikutuksen periaatteet ja laajuuden. Rakennemallin merkittävyyden johdosta malli tulee asettaa nähtäville riittävän ja vaikuttavan viestinnän ja vuorovaikutuksen käymiseksi. Kaupunkilaisilla ja tärkeillä sidosryhmillä on oltava mahdollisuus vaikuttaa ja antaa palautetta rakennemallista. Tästä johtuen rakennemalli on nähtävillä kaupungin nettisivuilla ja siitä tehdään lisäksi kaikille kaupunkilaisille suunnattu webropol-kysely. Sidosryhmät voivat antaa rakennemallista palautetta sähköpostitse kaupungin kirjaamoon. Sidosryhmät, joilta palautetta pyydetään ovat seuraavat:

- Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Kymenlaakson liitto
- Uudenmaan liitto
- Päijät-Hämeen liitto
- Etelä-Savon liitto
- Etelä-Karjalan liitto
- Kotkan kaupunki
- Pyhtään kunta
- Loviisan kaupunki
- Lapinjärven kunta
- Iitin kunta
- Heinolan kaupunki
- Mäntyharjun kunta
- Savitaipaleen kunta
- Luumäen kunta
- Haminan kaupunki
- Kymenlaakson museo
- Kymenlaakson pelastuslaitos
- Anjalankosken aluetoimikunta
- Elimäki-Korian aluetoimikunta

- Keskusta-alueen aluetoimikunta
- Kuusankoski-Jaalan aluetoimikunta
- Valkealan aluetoimikunta
- Kylien neuvottelukunta
- Kouvolan nuorisovaltuusto
- Kouvolan kaupungin maaseutupalvelut
- Kouvolan ydinkeskusta ry
- Kouvola innovation Oy
- RRT Kouvola Oy
- Kymenlaakson kauppakamari
- KSS Energia Oy
- Kouvolan Vesi Oy
- Kymen Vesi Oy
- Fingrid Oyj
- Gasgrid Finland Oy
- Väylävirasto
- Itärata Oy
- Kouvolan Asunnot Oy
- Kymenlaakson hyvinvointialue
- Finavia
- Puolustusvoimat; 1.logistiikkarykmentin esikunta
- Suomen luonnonsuojeluliiton Kymenlaakson piiri ry
- Suomen Metsäkeskus/kaakkoinen palvelualue
- MTK Kaakkois-Suomi

Rakennemallityön jatkokäsittely

Nähtävillä olon päätyttyä rakennemalliin voidaan vielä tehdä palautteen pohjalta esiin tulleita välttämättömiä muutoksia ja teknisluontoisia korjauksia. Saadusta palautteesta laaditaan myös palauteraportti samaan tapaan kuin työn skenaariovaiheessa. Rakennemallin varsinainen päätöskäsittely on ajankohtaista uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen. Tällöin rakennemallin päätöskäsittely toteutetaan hallintosäännön 26 §:n mukaisesti teknisen lautakunnan vastatessa

rakennemallin valmistelusta ja kaupunginvaltuuston rakennemallin hyväksymisestä.

Lisätietoja: johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, puh. 020 615 6452, jani.arponen(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää asettaa Kouvolan päivitetyn maankäytön rakennemallin julkisesti nähtäville ajalla 28.5.2025-31.8.2025.

Teknisen lautakunnan päätös: